

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר) The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

16 באוגוסט 2026 ; ג' באלול התשפ"ו

לכבוד

רב ניצב דני לוי	ניצב אמיר כהן	נצ"מ עו"ד תמר ליברטי
המפקח הכללי	מפקד מחוז מרכז	מ"מ היועץ המשפטי
משטרת ישראל	משטרת ישראל	משטרת ישראל
ירושלים	ירושלים	ירושלים

הנדון: תפקיד המשטרה בשמירה על זכות המחאה והגנה על מפגינים

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדות לפנות אליכם בעניין תפקידה של משטרת ישראל בשמירה על זכות המחאה בכלל, ובפרט על תפקידה והצורך במעורבותה בהגנה על מפגינים מפני גורמים המבקשים לפגוע או להפריע להם במהלך מחאות לגיטימיות.

1. הרקע לפנייה זו הוא אירוע מיום 15.8.2026 בכיכר "הבימה", אשר התרחש במהלך הפגנה בהובלת התנועה הנערכת שם מדי שבוע. למיטב ידיעת התנועה, בסיום ההפגנה, אחד מאנשים מקרב קבוצה בהובלת מר רועי סטאר נטפל לאישה מבוגרת כבת 80 וצעק באוזניה באמצעות מגאפון, כאשר במקביל אחד ממשתתפי ההפגנה מנסה לחצוץ ביניהם ולהגן על האישה בגופו. למיטב ידיעת התנועה, באותה העת עמדו בקרבת מקום כ-30 שוטרים שתפקידם לאבטח את ההפגנה, וחזו במתרחש – אולם הם עמדו מנגד ולא התערבו; ולא מילאו את תפקידם על פי החוק – לשמור על ביטחונם ושלומם של המפגינים, ועל זכותם להפגין.

2. כידוע, זכות המחאה וההפגנה היא זכות בסיסית במדינה דמוקרטית (ראו למשל: בג"ץ 6536/17 התנועה למען איכות השלטון נ' משטרת ישראל (נבו 8.10.2017)), אשר הוכרה זה מכבר בפסיקתו של בית המשפט העליון כאחת מזכויות היסוד בישראל:

"זכות ההפגנה והתהלוקה היא מזכויות היסוד של האדם בישראל (בג"ץ 148/79 [11]). היא מוכרת, בצד חופש הביטוי או מכוחו, כשייכת לאותן חירויות המעצבות את אופיו של המשטר בישראל כמשטר דמוקרטי. [...] על כן מקובל במשפטנו, כמו גם במשפטן של מדינות דמוקרטיות נאורות אחרות, כי לזכות ההפגנה והאסיפה מוכר מקום של כבוד בהיכל זכויות היסוד של האדם" (בג"ץ 153/83 אלן לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל, לח(2) 393 (1984), פסי' 2 לפסק דינו של כב' השופט ברק).

3. בהתאם לכך, מתפקידיו של שלטון דמוקרטי לשמור ולהגן על זכות המחאה. עמד על כך בית המשפט העליון בבג"ץ 8987/22 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (נבו 2.1.2025), שם נקבע כי הזכות להפגין כוללת בתוכה גם היבט חיובי המתבטא בחובתה של המדינה לסייע לאדם המבקש לממש את זכות ההפגנה:

"הפגנות ומחאות הן מטבען אירועים שמתרחשים במרחב הציבורי, ואשר משליכים באופן מובנה על הסדר הציבורי. [...] המשטרה עשויה לקבוע תנאים שיש בהם להשפיע על עצם קיומה ועל אופייה של ההפגנה, ובתוך כך תנאים להגבלת זמן האסיפה; פרק הזמן שבו תתאפשר חסימת צירים; והשעות שבהם יעשה שימוש באמצעי הגברה (והכל בכפוף למבחן הוודאות הקרובה שהוצג לעיל; ראו למשל: עניין פדידה, פסקאות 17-

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

16; כן ראו: סעיף 106 לתגובה המקדמית מטעם המדינה בבג"ץ 6916/20 אזרחים כותבים חוקה נ' משטרת ישראל). בנוסף, כפי שצוין בפסיקה, הזכות להפגין כוללת גם היבט חיובי, שמתבטא בחובתה של המדינה לסייע לפרט המבקש לממש את זכותו להפגין, למשל באמצעות הקצאת כוחות משטריים "בגבולות הסביר ובהתחשב באמצעים העומדים לרשותה ובסדרי העדיפויות שייקבעו על ידיה" (עניין מטה הרוב, בעמ' 218-219). קרי, בשונה מזכויות חוקתיות אחרות, מימושה של הזכות להפגין תלוי במידה רבה בפעולות הננקטות על ידי המשטרה הלכה למעשה, הן לפני ההפגנה, הן במהלכה" (שם, פס' 155 לפסק דינו של כב' השופט פוגלמן).

4. כך, מחובתה של המדינה לסייע לפרט לממש את זכותו להפגין נגזרת גם אחריותה וחובתה של המשטרה לאבטח ולשמור על הסדר הציבורי במהלך הפגנות ומחאות ובכך לאפשר את זכות המחאה, ואין היא רשאית להתנער מאחריות זו ולהטילה על שכמם של המבקשים לממש את זכותם להפגין:

"זכות הקניין והזכות לשלמות הגוף זכויות חשובות הן. ההגנה עליהן היא מתפקידה של המשטרה. אך חופש הביטוי וזכות ההפגנה אף הן זכויות יסוד. אף על הגנתן מופקדת משטרת ישראל. אין היא רשאית להטיל את האחריות על אבטחת הפגנות ושמירה על הסדר הציבורי במהלכן, כולה או בחלקה, על שכמם של המבקשים לממש את זכותם להפגין. בכך תמעל משטרת ישראל בתפקידה הציבורי" (בג"ץ 2557/05 מטה הרוב נ' משטרת ישראל, סב(1) 200 (2006), פס' 16 לפסק דינו של כב' השופט ברק).

5. אם כך, תפקידה של המשטרה במסגרת אירועי מחאה והפגנות הוא לשמור על הסדר הציבורי ולאפשר את קיומה של המחאה, ובכלל זאת, לסייע ולהגן על המבקשים לממש את זכות המחאה.

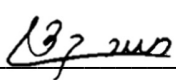
6. הנה כי כן, ובשים לב לאירוע המתואר, בו לכאורה נמנעו השוטרים שנכחו במקום מלסייע למפגינה שהותקפה והוטרדה במסגרת ההפגנה, נבקש להזכיר ולהדגיש את תפקידה של המשטרה בהגנה על זכות המחאה וההפגנה, וכן את אחריותה לאבטח הפגנות ובכלל זה לסייע ולהגן על מפגינים מפני המבקשים לפגוע בהם.

7. אשר על כן, נתכבד לבקש כי במשטרה ככלל, ובמחוז ת"א בו מתרחשות ההפגנות של התנועה מידי שבוע בפרט – יפעלו לחידוד ההוראות הנוגעות לעניין שיטור מחאות, ובכלל זאת יחדדו את תפקידה של המשטרה בסיוע והגנה על מפגינים במסגרת אירוע מחאה מאורגן ומתואם.

8. כן נתכבד לבקש כי במשטרה יבחנו את נסיבותיו של האירוע שהוצג לעיל, וככל הנדרש יפעלו למיצוי הדין, לכל הפחות בפן המשמעותי, עם המעורבים, על מנת להבטיח שאירוע מסוג זה לא ישנה בעתיד, ועל מנת לחזק את ידם של המפגינים ולשמור על זכותם הדמוקרטית למחאה.

9. נוכח החשיבות הציבורית של העניין, נודה לתגובתכם בהקדם.

בכבוד רב,

תמר קדם, עו"ד

יעל בלוח, עו"ד